

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 4

Частина I

**Одеса
2018**

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КРАЇН СВІТУ ЗА РІВНЕМ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ

Калашнікова К. А.¹, Ольвінська Ю. О.²

¹ – студент, кафедра статистики,

² – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Калашнікова К. А., Ольвінська Ю. О. Порівняльний аналіз країн світу за рівнем людського розвитку. Проаналізовано динаміку країн світу за рівнем людського розвитку. Розглянуто та пояснено, як та чому змінювався індекс людського розвитку у країнах світу.

Ключові слова: індекс, розвиток, динаміка, порівняння, рейтинг.

Калашнікова Е. А., Ольвінська Ю. О. Сравнительный анализ стран мира по уровню человеческого развития. Проаналізована динаміка стран мира по уровню человеческого развития. Рассмотрено и объяснено, как и почему менялся индекс человеческого развития в странах мира.

Ключевые слова: индекс, развитие, динамика, сравнения, рейтинг.

Kalashnikova K. A., Olvinskaya J. O. Comparative analysis of the countries of the world on the level of human development. The dynamics of the countries of the world according to the level of human development is analyzed. It is considered and explained how and why the index of human development in the countries of the world has changed.

Keywords: index, development, dynamics, comparison, rating.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Калашнікова, К. А. Порівняльний аналіз країн світу за рівнем людського розвитку [Текст] / К. А. Калашнікова, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 7 – 13.

Проблематика. В наш час дуже гостро стало питання людського розвитку. Сьогодні в період трансформаційних змін соціальної та економічної системи України та багатьох країн світу однією з найважливіших проблем суспільства є не лише збереження, а й примноження людського потенціалу країни. Поряд із цим в економічній теорії ще залишаються нерозв'язаними ряд концептуальних проблем, що пов'язані із визначенням сутності «людського розвитку», як соціально-економічної категорії.

Аналіз досліджень та публікацій. Вивченням людського розвитку займалися такі вчені як Е. М. Лібанова «Людський розвиток країн»,

Кері Ч. Г. «Принципи соціальної науки», Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи: Методика вимірювання регіонального людського розвитку та ще багато інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Актуальним в теоретичному та практичному плані є поглиблене розуміння тих тенденцій, закономірностей і факторів, що визначають стан, рівень та перспективу якісної динаміки людського розвитку населення країн світу в складних сучасних умовах, а також наукове обґрунтування шляхів та ефективних механізмів забезпечення цього процесу.

Метою даної статті є статистичне дослідження рівня людського в деяких країнах світу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Індекс людського розвитку розраховується щорічно для порівняння та вимірювання рівня життя, освіти та довголіття, як основних характеристик людського потенціалу досліджуваної території.

Для того щоб провести аналіз динаміки за рівнем людського розвитку було обрано країни із усіх частин світу, а саме: Канада, Німеччина, Норвегія, Єгипет, Індонезія, Україна та Білорусь. Білорусь обрала для того, щоб порівняти із нею Україну, як найближчу із сусідніх країн.

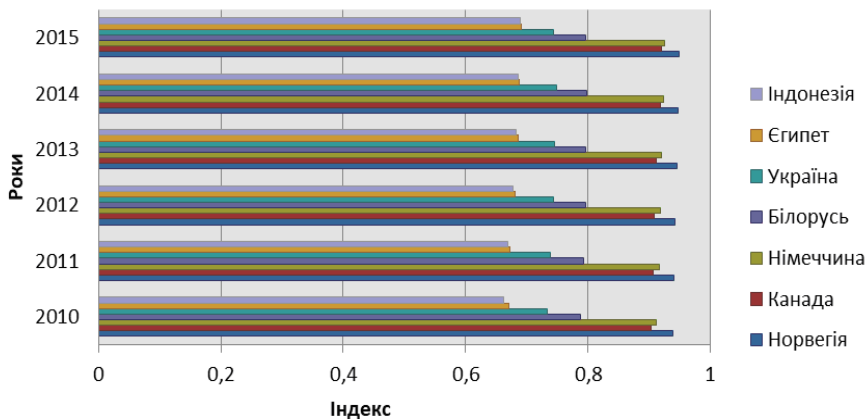

Рис. 1. Динаміка країн світу за рівнем людського розвитку за період з 2010 по 2015 рр.

На рис. 1 можемо бачити, що найвищий рівень людського потенціалу у Норвегії. До речі, ця країна вже тринадцять років займає першу сходинку із 188 країн світу за показником людського розвитку. У 2015 році індекс людського потенціалу становив 0,949.

Останньою із представлених країн за рівнем людського потенціалу є Індонезія. Вона займає 113 сходинку із 188 країн світу. У 2015 році індекс людського розвитку склав 0,689. Це на 37,7% менше ніж цей індекс

склав у Норвегії. Країна входить до групи країн із середнім рівнем людського потенціалу.

Другою є Німеччина. Німеччина займає 4 місце із індексом 0,926 та безперечно входить до групи країн із дуже високим розвитком людського потенціалу. Третю позицію із представлених країн займає Канада із показником 0,920 та 10 місцем у світовому рейтингу. Країна відноситься до групи країн із дуже високим рівнем людського розвитку. Четверту сходинку займає країна-сусідка України – Білорусь. Вона знаходиться на 52 місці із показником 0,796. Білорусь входить до групи країн із високим рівнем людського розвитку. П'яте місце із наданих країн займає Україна. В рейтингу країн світу за рівнем людського потенціалу країна займає 84 сходинку із індексом 0,743. Україна як і Білорусь входить до складу групи країн із високим рівнем людського розвитку. Єгипет займає 6 позицію із показником 0,691. У світовому рейтингу займає 111 сходинку. Єгипет відноситься до групи країн із середнім розвитком людського потенціалу.

Далі розглянемо детальніше як змінювався показник індексу людського розвитку за період с 2010 року по 2015 рік у країнах, які наведені у дипломній роботі.

Почнемо з лідера представленої сімки, а також лідера по всьому світу – Норвегії.

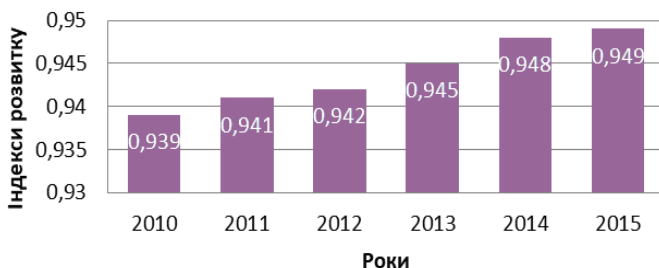

Рис.2. Динаміка рівня людського розвитку Норвегії

Скандинавська країна визнана лідером із 188 країн світу за рівнем людського розвитку. За період з 2010 року по 2015 рік індекс потенціалу виріс на 1,06 в.п.. Взагалі, Норвегія вважається найкращою країною для проживання людей. Також на гістограмі можемо бачити, що за рівнем розвитку країна не стоїть на місці, кожен рік спостерігається зміна у кращу сторону.

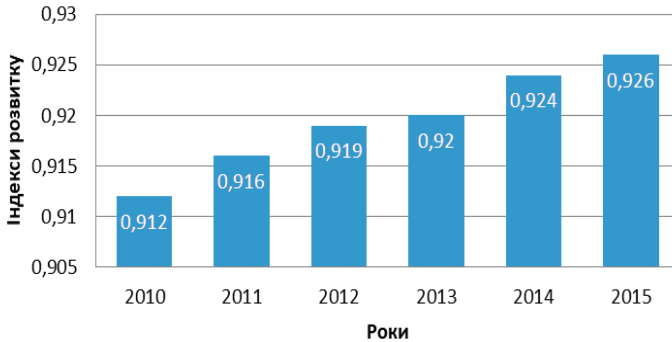

Рис.3. Динаміка рівня людського розвитку Німеччини

Німеччина одна із небагатьох країн Європи, яка займає високу позицію в рейтингу країн за рівнем людського розвитку. За період з 2010 по 2015 роки індекс людського потенціалу збільшився на 1,54%. На гістограмі бачимо позитивну динаміку за даним показником. Німеччина є найбільш високорозвинутою країною в Європі. Але за 2015 рік порівняно із Норвегією індекс людського розвитку менший на 2,48 в.п..

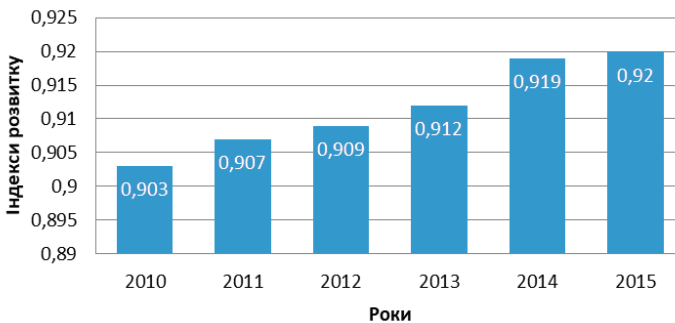

Рис.4. Динаміка рівня людського розвитку Канади

Канада відноситься до групи країн із дуже високим рівнем людського потенціалу. За період з 2010 року по 2015 рік цей показник покращився на 1,88в.п.. Від Норвегії Канада відстає на 9 позицій. Показник індексу людського розвитку порівняно із лідером гірший на 3,15 в.п..

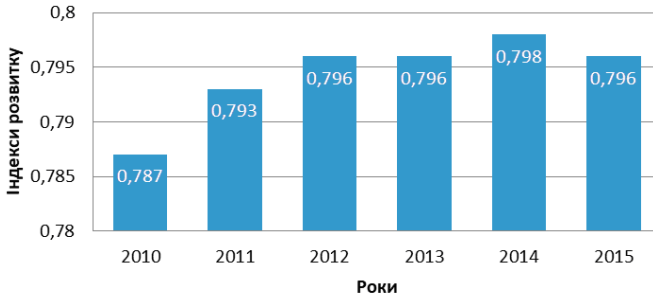

Рис.5. Динаміка рівня людського розвитку Білорусії

З даної гістограми можемо побачити, що рівень людського потенціалу в представленій країні в проміжку 6 років буд трохи не стабільним. Так, найвищий показник індексу спостерігався у 2014 році. Найнижчий, як і в усіх приведених країнах, індекс бачимо в 2010 році. У 2012, 2013 та 2015 роках спостерігається однаковий індекс людського розвитку. Доречно буде відмітити, що через складну ситуацію в Україні в 2014 році, до Білорусії плинуло дуже багато мігрантів-українців. За 2015 рік порівняно із 2010 роком індекс людського розвитку збільшився на 1,14 в.п. Країна входить в групу країн з високим рівнем людського розвитку та посідає 52 сходинку в загальному світовому рейтингу.

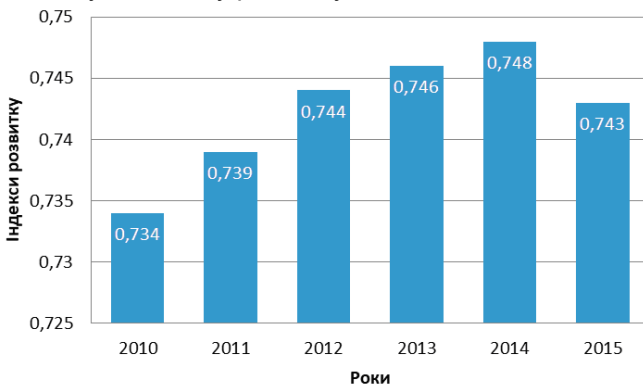

Рис.6. Динаміка рівня людського розвитку в Україні у 2010-2015 рр.

В Україні за аналізований період спостерігається позитивна динаміка рівня людського потенціалу, але в 2015 році цей показник знижуються до рівня 2012 року. У 2015 році порівняно із 2014 роком індекс людського розвитку зменшився на 0,67%. Таке зменшення було спричинено складною політичною ситуацією в країні. Велика кількість людей потрапили у скрутну ситуацію. Також обов'язково потрібно відмітити, що вже не врахо-

увалися території АР Криму, а також Донецької та Луганської областей. Усі ці моменти негативно відобразились на показнику людського розвитку. Україна позбулася своїх позицій в рейтингу країн світу, поступившись на 3 місця і зайняв 84 сходинку. У 2015 році порівняно із 2010 роком індекс людського розвитку зріс на 1,23 в.п..

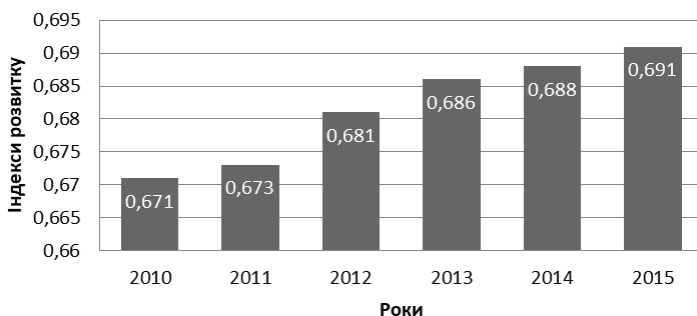

Рис.7. Динаміка рівня людського розвитку в Єгипті

На гістограмі можемо спостерігати стабільний ріст індексу людського розвитку. У 2015 році порівняно із 2010 роком рівень людського потенціалу збільшився на 2,98 в.п. Таке покращення відбувається за рахунок того, що в країні більш-менш стабільні політична та економічна ситуації. А також ця країна знаходиться в групі із середнім рівнем людського розвитку, тобто в країні є великий потенціал для розвитку. Єгипет займає 111 сходинку в рейтингу країн світу за рівнем людського розвитку.

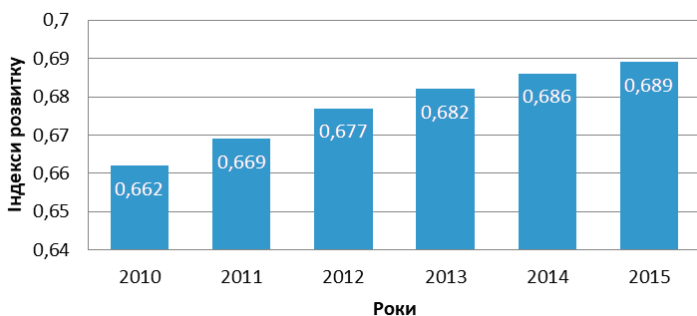

Рис.8. Динаміка рівня людського розвитку Індонезії

На гістограмі також можемо спостерігати стабільне підвищення та розвиток людського потенціалу. В 2015 році порівняно із 2010 роком індекс збільшився на 4,08 в.п. Це найкращий результат із усіх розглянутих країн. Індонезія займає 113 сходинку в рейтингу людського розвитку серед 188 країн світу та відноситься до групи країн із середнім рівнем людського розвитку.

Висновки. З 2010 року по всіх розглянутих країнах світу індекс людського розвитку зростає. Це говорить про невпинне прагнення та постійні дії з боку держави та людей для того, щоб покращувати своє життя та загальне життя держави. Норвегія протягом багатьох років займає першу сходинку у рейтингу країн світу за рівнем людського розвитку. Це дуже розвинена держава. Іншим шести країнам, що були проаналізовані у статті, є сенс брати приклад з Норвегії та якісь цікаві ідеї для покращення життя в своїй державі.

Слід також зазначити, що в країнах у яких найменший показник рівня людського розвитку спостерігались дуже великі зміни у кількісному відношенні. Це говорить про те, що у менш розвинених країнах, таких як Індонезія, Єгипет та колишні країни СНГ є дуже великий потенціал для покращення життя окремої людини та її подальшого розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи: Методика вимірювання регіонального людського розвитку. – Київ, 2012.
2. Кері Ч.Г. Принципи соціальної науки. – Філадельфія, 1985.
3. Людський розвиток регіонів України: аналіз та прогноз (колективна монографія) / За ред. Е.М. Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2007. – 367 с.
4. Доклад о человеческом развитии 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr_2013_ru.pdf
5. Доклад о человеческом развитии 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr14-summary-ru.pdf>
6. Доклад о человеческом развитии 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr15_standalone_overview_ru.pdf
7. Центр гуманитарных технологий. Информационный портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gtmarket.ru/news/2015/12/16/7285>
8. United Nations Development Programme. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/countries>
9. Підгорний А. З. Соціально-демографічна статистика: підручник / А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, Ю. О. Ольвінська, К. В. Вітковська / за ред. А. З. Підгорного. – Одеса : ФОРМ-Гуляєва В.М., 2017. – 450 с.
10. Olvinskaya J. O. Dynamics of indicators of human development in Ukraine / J. O. Olvinskaya // Economics, management, law: realities and perspectives: Collection of scientific articles. - Les Editions L'Originale, Paris, France. 2016. - P. 265-269.